

Høring – forslag til endringer i forskrift om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem

Innledning

Norges Juristforbund (NJ) har mottatt høring om forslag til endringer i forskrift om arbeid som utføres i arbeidstakers hjem («hjemmekontorforskriften») jf. Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat av 22. april 2021.

Forslaget innebærer en oppdatering av forskriften i lys av de spørsmål som har meldt seg ved økt bruk av hjemmekontor under koronapandemien. Det er ventet at det vil bli en økt bruk av hjemmekontor også etter pandemien og at det av den grunn er hensiktsmessig å gjøre noen tilpasninger i forskriften.

Høringsnotatet har vært behandlet i NJs fagutvalg for arbeidsrett og tjenestemansrett. Innspill fra utvalget ligger til grunn for denne høringsuttalelsen.

NJ støtter endringsforslagene om en rask klargjøring av allerede eksisterende regelverk for bedre å tilpasse det til dagens situasjon. NJ mener likevel det er viktig at departementet foretar en mer helhetlig gjennomgang av den arbeids- og trygderettslige reguleringen av det vi ser er mer varige endringer i måten å organisere arbeid på.

NJ støtter i all hovedsak de endringsforslagene som er fremlagt, med noen innspill til justeringer.

Innspill til de konkrete endringsforslagene

Forskriftens virkeområde – høringsnotatet punkt 4.2

Forskriftens virkeområde har vært et tilbakevendende tema under koronapandemien. Diskusjonen har både dreid seg om hva som kan anses for være «kortvarig og tilfeldig arbeid» og om forskriften i det hele tatt får anvendelse i en situasjon hvor hjemmekontor ble innført som følge av pålegg fra myndighetene.

Den rettslige betydningen av at man faller utenfor forskriftens virkeområde er at arbeidsmiljølovens regler gjelder fullt ut. Det vises blant annet i høringsnotatet til forarbeidene til forskriften fra 2002, hvor det er presisert at «For arbeid som utføres utenfor virksomheten eller andre steder utenfor arbeidstakers hjem, gjelder arbeidsmiljøloven.»

Hva gjelder arbeidstakere som har et ansettelsesforhold som innebærer at de kun utfører arbeid fra eget hjem, og hvor dette arbeidet samtidig er kortvarig/sporadisk er NJs umiddelbare vurdering at disse etter gjeldende rett vil være omfattet av arbeidsmiljølovens regler, på lik linje med andre tilfeller hvor man befinner seg utenfor forskriftens virkeområde. NJ kan ikke se at det er behov for eller ønskelig med en særlig regulering for disse anslagsvis få tilfellene.

NJ støtter ellers forslaget om å presisere virkeområdet ved å erstatte «tilfeldig» arbeid med «sporadisk» arbeid, da det vurderes som mer dekkende.

Avgrensningene av forskriftens anvendelsesområde til kun å omfatte arbeid i «eget hjem» illustrerer behovet for en mer helhetlig gjennomgang av regelverket, med det for øyet at vi fremover vil se en mer fleksibel tilnærming til hvor arbeidstaker rent fysisk befinner seg ved utførelsen av arbeidet.

Slik ordlyden er utformet både i dag og i endringsforslaget («eget hjem») vil forskriften kanskje ikke omfatte situasjonen hvor arbeidstaker over tid utfører arbeidet fra andre lokasjoner enn sin egen faste bolig. Fordeles hjemmearbeidet mellom egen fast bolig og egen fritidsbolig vil det altså muligens være ulike regelsett som gjelder. Det synes ubegrunnet.

NJ anser det som hensiktsmessig at problemstillinger knyttet til økt fleksibilitet med tanke på hvor arbeidet utføres behandles som en del av en større gjennomgang av regelverket. NJ mener likevel at det allerede nå bør gjøres en tilpasning til dagens ordlyd slik at det presiseres at forskriften også omfatter arbeid fra egen fritidsbolig.

NJ foreslår derfor følgende endring i § 1 første ledd.

§ 1 Virkeområde

Denne forskriften gjelder for arbeid som utføres i eget hjem eller *egen fritidsbolig*.

Bestemmelse om skriftlig avtale – høringsnotatet punkt 4.3

Slik forskriften er utformet, gjelder den uavhengig av rettsgrunnlaget for hjemmearbeidet. NJ støtter dette.

Forskriftens § 2 pålegger partene en plikt til å inngå en skriftlig avtale når det innføres hjemmearbeid. En slik plikt passer ikke nødvendigvis så godt i en situasjon hvor hjemmekontor innføres etter pålegg eller klare anbefalinger fra myndighetene. Det er like fullt et stort behov for begge parter å ha klare rammer rundt hjemmekontorsituasjonen.

NJ støtter derfor forslaget om at arbeidsgiver i en slik situasjon skal kunne gi arbeidstakerne skriftlig informasjon om det som ellers skal avtales etter drøfting med tillitsvalgte.

Arbeidsmiljø – høringsnotatet punkt 4.4

NJ støtter de foreslåtte endringene her.

NJ ser at det er krevende å detaljregulere spørsmålet om utgiftsdekning for nødvendig utstyr for å utføre hjemmearbeid. Riktig utstyr har imidlertid stor betydning for det fysiske arbeidsmiljøet, og under koronapandemien er det mange eksempler på at arbeidstakere selv har måttet bære kostnaden for å tilrettelegge egen arbeidsplass hjemme med f.eks. ekstra skjerm, eksternt tastatur mv. NJ mener derfor

det er behov for å innta en eksplisitt regulering av arbeidsgivers plikt til å stille nødvendig utstyr til disposisjon for arbeidstaker ved hjemmearbeid.

NJ mener også at avtalebestemmelsen i forskriften § 2 bør utvides med en formulering om at et av de forholdene som skal avtales/informeres om er hvilket utstyr arbeidsgiver skal stille til disposisjon for arbeidstaker.

Arbeidstid – høringsnotatet punkt 4.5

NJ deler departementets vurderinger av utfordringene med å ha en særskilt regulering av arbeidstid for hjemmearbeid. NJ mener derfor som utgangspunkt at de alminnelige regler for arbeidstid bør gjelde også ved hjemmearbeid. Eventuelle unntak fra dette bør være en del av en mer helhetlig gjennomgang av regelverket.

Arbeidstilsynets kompetanse – høringsnotatet punkt 4.6

NJ støtter forslaget om at Arbeidstilsynet skal gis kompetanse til å føre tilsyn med at bestemmelsene i forskriften blir overholdt.

Med vennlig hilsen

Håvard Holm
president